

3. okt. 2016

Aatsitassarsiorfinni radiup qinngorneranik 60 pmm-inik akoqarnerusumik qalluiffiusuni aalajangersimasumik illoqarfinnut, nunaqarfinnut imeqarfinnullu tasernut 50 kilometerinik isumannaallisaanikkut killeqarfiliisoqarnissaanik Naalakkersuisut ataatsimut aalajangersagaliornissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartuni aalajangiiffissatut siunnersuut. Siunnersuummut atatillugu inatsisiliornikkut suliassat pisariaqartut kingusinnerpaamik UKA2017-imi saqqummiunneqassapput
(Inatsisartunut ilaasortaq, Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Siumumiit inatsisitigut politikkikkullu sinaakkusersuineq Inatsisatut ataatsimiittarfianni sulinerput, Kalaallit Nunaata inuisalu atungarisaannik pitsanngorsaatisanik siunertaqartoq ingerlapparput, naatsorsuutigaara partiit tamarmik taamatut imminnut isigisut.

Siullermik assersuusiulaarusuppuga, sinaakkusersuineramik oqaruma suna pineqarnersoq paasinarsarniarlugu:

Assersuut: Politikkerivarput silaannakkut angallannermi isumannaallisaaneq pittaanerpaaq atuutissasoq.

Taaav 57 knob-imik anorlerpat, anori 190 gradermiik sammiveqarluni, timmisartooq Dash-8 missinnaavaa isumannaatsumik?

Suna tamaat tamatta ilisimatuujuffigisinnaannginnatsigu, naattorsuutigaarput tatigalugulu immikkut ilinniarsimasut nalilersuinerat inatsimmilu sinaakkutit iluini malittarisassaliornerit ingerlakkaat.

Imaluunniit nakorsianeq assersuutigigutsigu, sinaakkusiinikuuvugut inatsisinik, taamaattoq immikkut ilisimasallit ilinniagallillu malittarisassaliortarput, assersuutigalugu seeqqumik pilattaaneq qanoq ingerlanneqassanersoq.

Suliaqarfiit, timmisartorneq nakorsaqaarnerlu ajoraluartumik ajunaarfiusarput, taamaattoq immikkut ilinniagallit tatigalugit inuiaqatigiinni ingerlavugut.

Aatsitassarsiorneq tunngavimmigut allaanerungilaq, immikkut ilisimasallit ilinniagallillu, Inatsisartut inatsisitgut sinaakkusiai naapertorlugit maleruagassaliortarput, assersuutigalugu guidelines-inik taaneqartartut aammalu nalunaarusiakkut (bekendtgørelse).

Siumumiit oqariartuutigaarput aaliangiinerit sapinngisamik ilisimasat toqqammavigalugit (oplyst grundlag) pisassasut. Inatsisit sinaakkutit iluanni.

Inatsisiliornermi soorunami misilittakkat, misilitagallu aamma tusaaniarnissaat pingaaruteqartut ilagaat, maani inersuarmi qinikkat suna tamaat misilittagaqarfigisinnaannginnatsigu.

Sunamiuna oqaatiginiariga? Inatsisartuni inuiaqatigiit atugaanni sinaakusersuineri suna tamaat ilanngussuutereerseq ajorpoq, maleruagassat, nalunaarusiat, kaajallaatitat ilaalu ilanngullugit teknikkikkut piumasaqaatit, pisinnaasat, killissat allarpassuillu naliginnaasumik isumagineqartarput, assersuut qiviaraanni timmisartoq dash-8 47 knob-imi anorlersumi missinnaavaa? Tamanna inatsisartut inatsisaanni toqqaannaq allaqqanngilaq, sinaakkutilli iluanni susassaqtartut, tamakkunungalu ilinniarsimasut peqatigalugit maleruagassanik inissiisarput, aamma taamatut nakorsat ulluinnarni sulinerminni malitassaat.

Taamaammat Siumumiit oqaatigissuarput aatsitassanut inatsisip sinaakkutaasa iluani killissat, pisinnaasat, maleruagassat allarpassuillu isumagisassat, aatsitassarsiorneq aallartinnginnerani ilaatigut aatsitassanut inatsimmi paragraf 16, 19, 43, 86-ilu naapertorlugit akuersissutinik tunniussisoqartinnagu isumannagassat annertuut suliassaapput, immikkut ilisimasallit ilaatigut Naalakkersuisunut siunnersortit peqatigalugit naliliisassallutik, ilanngullugu akuersissummik piiaanissamut aallartittoqartinnagu tamanut ammasumik tusarniaanerit ingerlanneqartarput.

Assersuutigalugu aatsitassarsiornermi uranitalinnik ukiut 70-inngulersuni misilittagallit qanorooq, uani eqqarsaatigaakka nuna sanilerput Canadamiut?

Issuaaneq:

“Nakkutilliisut, CNSC, arlaannaanulluunniit attuumassuteqaratik sulisuupput.

Sillimaniarneq qaqaguluunniit pilliutiginaviannigilarput, aatsitassarsiornerlu uranitalik

akuerinaviarnagu, isumannaatsumik ingerlassinnaanngippat.

Allaammi, paasissutissat tigussaasut katersukkagut, ukiut qulikkuutaani Canadami, takutippaat uranisorfiit isumannaattigissut, aallaalluunniit isumannaannerullutik, allanut aatsitassarsiorfinnut sanilliullugit.”¹ Issuaaneq naavoq.

Taamaattoq siunnersuuteqartoq, takusinnaasakka naapertorlugit ilisimatusarneq toqqammaviginagu, siunnersuutaa akerliugaanni paasinarloq, aaliangiinissamut toqqammavissatut inuiaqatigiit sinnerlugit naammaginangilaq.

Naggataatigut Siumumiit erseqqissaassutigeqqaassuarput nunatta aningaasarsiornikkut unammilligassai siunissaq qanittoq ungasinnerusorlu isigalugit malinnaaffigeqqissaaratsigit.

Aningaasarsiornikkut unammilligassat imaannaanngitsut arlalinnik peqquteqarput.

Ilaatigut assaat sulisinnaasut ikiliartortussaasut, takuneqarsinnaalereernikuuvoq.

Tassa imaappoq akileraartussat ikilissapput.

Aamma nalunngilarput qujanartumik inuuneqqortusiartoratta.

Ullutsinni ilaatigut atortorissaarutit inooriaaserlu peqqutaallutik.

Qujanaqaaq aanaakkut aataakkut ukioqqortusiartormata.

Taamaattoq aamma nalunngilarput inuiaqatigiit ukioqatigiikkuutaartut nikeriartussaapput.

Imaappoq akileraartussat ikinnerulertussaapput, aammali utoqqaliartornittinni ajoraluartumik nappaatit qaninnerulertarput, timerput utoqqaligaagat aamma ikiorneqarnissaq pisariaqalernerusarpoq.

Taamaammatt, nunaqqatigut ukiorpassuit sulereerlutik, toqqissillutik soraarninngornissaat pisussaaffiuvoq uagutsinnut. Taakkua kinguariinnut tulluuttunut aquut tunniuppaat.

Akisussaaffik annertoq nakimanata tiguarput.

Oqarluta, aap, tamaviaassuugut nunarput siumut ingerlateqqinnissaanut, qujanaq kusanartumik tunniukkassiuk.

Aningaasaqarnikkut unammilligassat annertuut ilisimasagut, allaammi ukialunnguit qaangiuppapa hundrede milliunilikkaat aningaasat ukiut tamaasa amingaatigisalertussaavagut, malunnaatilimmik aningaasarsiornikkut siuariatulinnikkutta.

¹ <http://www.nuclearsafety.gc.ca/eng/resources/news-room/letters/2015/2015-28-14-la-presse-letter.cfm>

Siumumi isiginneriaaseq tassaavoq piviusut ilisimasanillu aallaaveqarneq. Siumumi siuariartornissamat akerliunngilagut, tassami nunat inuillu allat assigalugit pisariaqartippagut

kissaatigalugillu suliffiit nutaat, atorfeqarneq, qaammat naanissaanut akiligassanut ernumannginneq, ilinniartitaaneq, praktikkerfissat, peqqinnissaqarfik pittaaneq, angerlarsimaffiit ulluttinnut tulluuttut, allallu siuariartornermi pittaautit periarfissallu. Siumup inuiaqatigiit siuariartornissaanut isiginneriaasia piviusorsiortuuvoq ilisimasallu toqqammaviullutik, nalilersuineri oqimaalutaanermilu, ilaallutik ajortoorsinnaanerit periarfissallu. Kisianni aamma suna tamaat pilliutigalugu sulinngilagut, allatuulli manna nunarput asavarput.

Nalunngilarpummi uumasut, naasut, inuit, illersugassaapput.

Siumumiit ilaatigut tamakkuupput aatsitassanut inatsimmut akuerseqataanitsinnut peqqutaasut.

Illersorsinnaasumik ingerlassinnaasut Siumumiit ammaffigivagut, siusinaartumik mattussuineq politikkerinngilarput.

Naattorsiigineqassaaq Siumumiit ammasumik qineqqusaarutigisagut piviusunngortinniarlugit sulinerput ingerlataparput, ingerlatiinnassagipput.

Naattorsuutigineqassaaq sulisartukkormiut atungarisaat pittaaneruleqqullugit tamaviaartugut.

Taamaammat Siumumiit una siunnersuut itigartinnissaa innersuutigaarput.

Qujanaq
Jens-Erik Kirkegaard

Siumut.